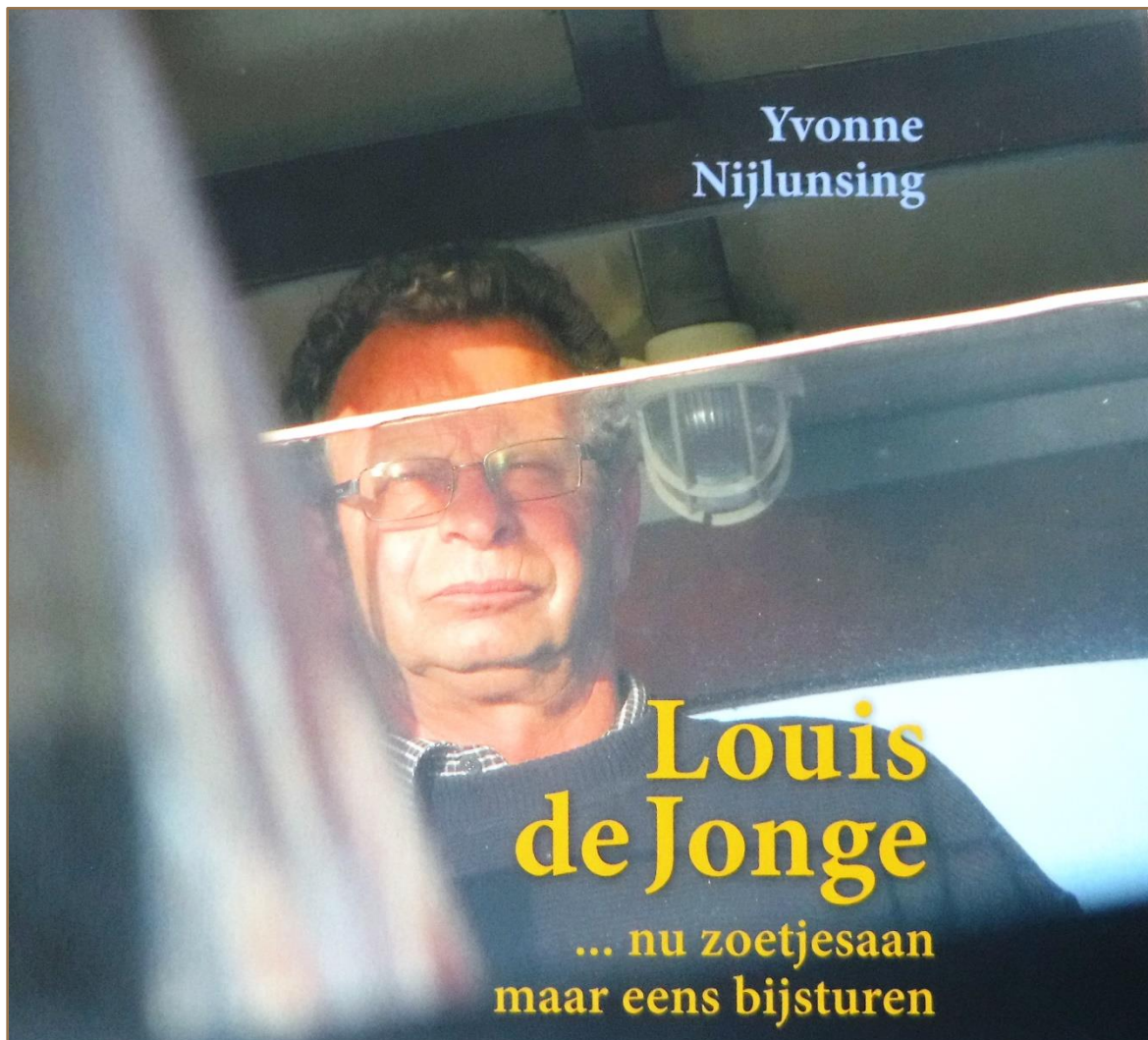

International

dRIJF

Het Wad van Louis de Jonge

Afgelopen vrijdagavond had ik eindelijk weer eens een tête-à-tête met Nico Jonker, een van de vier leden van het ZZZ (Zinderend Zandhoenders Zyndicaat), opvolger van het Groot Grondgaaien Genootschap (GGG). Hij gaf mij een boek cadeau getiteld 'Louis de Jonge ... nu zoetjesaan maar eens bijsturen', geschreven door Yvonne Nylunsing.

Een prachtig uitgevoerd egodocument met schitterende verhalen en foto's over het leven van de schipper die veertig jaar op de oostelijke Waddenzee rondzwierf en over de mannen en vrouwen die hem al die jaren bijstonden op de schepen Boschwad en Noordster.

Een verrukkelijk boek voor iedereen die wat heeft met de Wadden en een 'must' voor degenen die Louis ooit hebben ontmoet.

Na een heerlijke avond lezen in dit boek vroeg ik mezelf af hoe en waar Louis eigenlijk bij mij in beeld gekomen is?

Ik herinner mij een fraaie donderdag in het begin van augustus waar met hoogwater tienduizenden vogels rustten op Kalkman (Engelsmanplaat). Aan de horizon verscheen de silhouet van een schip, later geïdentificeerd als het motorschip Boschwad. Hij ploegde zijn snuit in de Hiezel de zandbank aan de oostkant van het eiland en tientallen mensen waaierden over de plaat. Einde hoogwatervluchtplaats voor de vogels voor die dag. Het was mijn eerste seizoen als vogelwachter samen met Klaas Koelemaij.

In het verstoringsverslag van die dag staat genoteerd:

“... 10:45 (hoogwater 13:46). Het rondvaartschip Boschwad ankert op de Hiezel nabij de meetpaal. 10:50 de eerste passagiers klimmen van het schip af. Op dat moment nemen wij contact op met de kustwacht van Schiermonnikoog en verzoeken de kustwacht om contact op te nemen met de Boschwad met de marifoon. De Boschwad reageert niet. Ondertussen gaan ca. dertig personen de Engelsmanplaat op. Eén grote groep loopt in de richting van het vogelwachtershuisje maar wordt op ca. driehonderd meter voor het huisje tegengehouden door het opkomende water. Een kleine groep beklimt het baken en dan lopen er her en der nog wat enkelingen rond. De verstoring is immens. Duizenden vogels vluchten van de Engelsmanplaat naar Het Rif. Eén bewaker vaart hierop met de rubberboot naar de Boschwad en gaat aan boord. Hij legt de schipper uit dat deze verantwoordelijk is voor de zeer ernstige verstoring van de hoogwatervluchtplaats. De schipper zegt niet op de hoogte te zijn van het één en ander. Hierop geeft de bewaker hem aan de hand van de hydrografische kaart van de schipper uitleg. De schipper wil weten wanneer de bewaking beëindigd wordt. Hij vertelt dat hij hier vroeger heel wat keren kwam. De bewakers van toen kwamen met hun rubberboot langs zij en hielden dan bij hem aan boord een praatje over het wad. De passagiers gingen toen niet de Engelsmanplaat op. Dit zou hij volgend jaar wel weer willen. Ook zegt hij dat hij al jarenlang vogeltellers van Sovon naar Simonszand brengt. Vroeger bracht hij bij voorbeeld Ben Koks daar geregeld. Om kort te gaan: de schipper weet van de hoed en de rand.”

Als ik terugkijk zie ik een wat geagiteerde argeloze jongeman van het vogelwachtershuisje in het water springen en in borstdiepwater naar de zodiac crawlen om na een halfuur vast te maken aan de Boschwad met een onbetrouwbare net geleerde nautische knoop. In de stuurhut stonden vele

mensen die natuurlijk op enig moment de rode rubberboot vol gas door het Smeriggat hadden zien schuimen. Ik, de onnozele, vroeg 'Wie is hier de gezagvoerder?' Hilariteit alom. Een kleine man kwam naar voren. Hij paste helemaal niet in het plaatje dat ik had van een schipper. Met West-Friese bravoure vertelde ik hem dat hij de zogenaamde 'drie uur voor tot drie uur na' regel had overtreden en wel genoemd onder artikel nummer zes en zo van de Natuurbeschermingswet.

- O, daar had hij nog niet eerder van gehoord.
- Of hij een zeekaart van het gebied aan boord had?

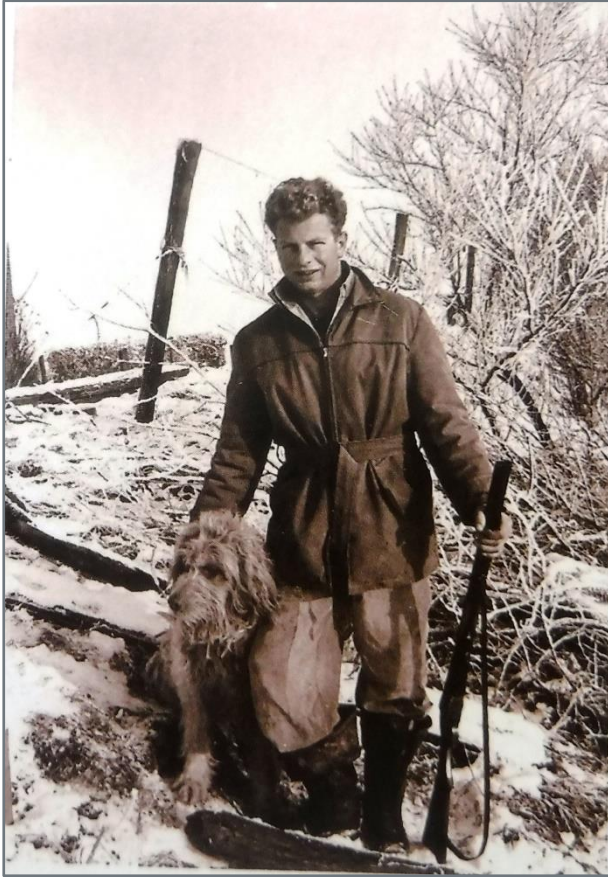
Die toverde hij onmiddellijk tevoorschijn. Het voorblad ontbrak en daar stond nu juist deze regel op uitgelegd. Mijn kennismaking met Louis verliep dus wat stroef zou je kunnen zeggen, maar dat veranderde vrij snel.

Een tweede treffen met Louis en zijn tachtig jaar oude schip Boschwad was in een stormachtige herfstnacht in november van vrijdag op zaterdag. Het jaar moet ik verschuldigd blijven. Zeker een jaar of vijftien jaar geleden. Theo Bakker, Erik Wanders en ik waren naar Engelsmanplaat gelopen om dat het zo lekker herfstig was. Tegen de avond stak een wind op die in een paar uur aanzwol tot stormachtig en verder. Teruglopen was uitgesloten. We zouden het Ontvangersgat nooit doorkomen en anders wel een nat pak halen in het Evermangat. Maar ja, we moesten toen nog alle drie naar de baas. (Tegenwoordig niet meer, ten minste dat geldt voor die Bakker en Wanders, ik vertoef nog in het dal der plichten.) Bakker belde naar de vuurtoren van Schiermonnikoog of de

reddingboot ten onzent uitgestuurd kon worden. Dat zou dan pas in de loop van de ochtend mogelijk zijn.

We praatten en dronken nog wat en uiteindelijk zochten we onze bedden op. Diep in de nacht en diep in dromenland werden wij opgeschrikt door de irritante S.O.S. piepen van de mobiele telefoon. De kustwacht aan de figuurlijke lijn (misschien wel Hessel Dubblinga of anders Hendrik Perdok). Het schip Boschwad voer van Ameland onderlangs naar Lauwersoog en schipper Louis de Jonge was bereid gevonden een ommetje door het Zoutkamperlaag te maken naar de Hiezel van Engelsmanplaat om ons uit onze benarde positie te verlossen. Haast was geboden. We kregen het telefoonnummer van Louis en namen contact op. Op rustige toon sprak Louis dat we wel even tijd hadden. En die tijd hadden we hard nodig ook, want we moesten onze spullen bij het licht van een kaarsstomp inpakken, het huisje opruimen en aanvegen en last but not least – we spreken over het oude huisje dat op een kilometer afstand van de Hiezel lag – de luiken voor de ramen plaatsen. Een helse klus in donker, met felle regen en stormachtige wind. Vier grote oude en kromgetrokken platen met tien uitgevreten gaten waar de bouten soms ingeramd moesten worden. Aan de binnenzijde moesten de moeren op de uiteinden van die afgesleten bouten gedraaid worden, terwijl iemand buiten de bouten stevig aandrukte. Vervolgens in het duister naar de Hiezel. Het was afgaand tij, maar het water spoelde in golven over de plaat.

Een halfuur later klommen we aan boord, geholpen door Louis en zijn opstappers. We waren nat tot op de draad en doken meteen in het vooronder. Ruim een uur later lagen we aan de kaai van Lauwersoog. Doodgemoedereerd draaide Louis de dop van een fles Berenburg. Was het een fles van 'de weduwe Joustra' of van 'de gezusters Westra'? Ik weet het niet meer, maar we genoten met volle teugen. Louis en zijn mannen gingen naar huis en wij mochten aan boord slapen. Hij moest de volgende morgen vroeg weer vertrekken met een groep wadlopers naar Rottumeroog. En nou komt het mooie. We mochten zijn auto lenen om naar Wierum te rijden en onze auto's op te halen. 'Waar leg ik de sleutel, Louis?' Louis keek eens rond over de zompige graskant bij de parkeerplaats en zei: 'Leg hem daar maar onder dat plankje.' Zo gezegd zo gedaan. In de slijterij die je toen nog op de haven had kochten we een fles berenburg en lieten die als bedankje in zijn auto achter.

Het boek is uitgegeven door de Stichting Boekgroep Noord-Groningen en te bestellen via sbngwarffum@gmail.com. Louis de Jonge ... nu zoetjesaan maar eens bijsturen (€ 22,50).

